

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту і фондового ринку

Реферат

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

магістерською програмою професійного спрямування «Фінансовий та
страховий менеджмент»

за темою: «Валютний ринок України: проблеми та перспективи
розвитку»

Виконавець:

Студент ЦЗФН факультету
Черненко Катерина Олександрівна

Науковий керівник:

к.е.н., професор
Баранова Вікторія Глібівна

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Невід'ємною ланкою міжнародної валютної системи є валютний ринок. Розбудова повноцінного валютного ринку в державі та його ефективне регулювання є необхідною умовою формування відкритої ринкової економіки з усіма необхідними засобами стимулювання роботи суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній сфері.

Важлива роль у цьому процесі належить механізму розроблення урядом та ефективної реалізації центральним банком повноцінної валютної політики, що охоплює всі необхідні інструменти впливу на валютні відносини і є одним із найважливіших елементів у загальній системі заходів щодо підтримання макроекономічної і фінансової стабільності та стимулювання економічного зростання. Саме тому, валютний ринок та його регулювання займає провідне місце в економічній політиці держави.

В залежності від мети валютне регулювання може стимулювати або стримувати економічний розвиток в країні та відповідно впливати на стан окремих секторів, галузей та підприємств, а також на місце держави на світовому ринку. Зміни ж в економіці країни та її міжнародному становищі впливають на розвиток валютних відносин, та відповідним чином коригують валютну політику, що проводиться в державі. Таким чином питання щодо ефективного розвитку валютного ринку та його регулювання Національним банком України на сьогодні набувають особливої актуальності та потребують подальших досліджень.

Дослідженню природи валютного ринку, особливостей його становлення та розвитку присвячено чимало праць вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, методологічні основи аналізу соціально-економічної природи валютних ринків представлені в працях вітчизняних економістів: Т.П. Вахненко, О.В. Дзюблюка, І.І. Д'яконової, Ф.О. Журавка, В.В. Коваленко, І.Г. Лук'яненко, 4 С.О. Маслової, В.І. Міщенко, В.

Жупанина, Р.С. Лисенко, С.В. Мочерного, Я.С. Ларіної, С.В. Фомішина, О. Береславської та ін. Значний внесок у розробку питань з реалізації валютної політики зробили зарубіжні економісти, серед яких: Л. Бальцерович, Дж.М. Кейнс, Л.Н. Красавіна, Р. МакКінон, Ф.С. Мишкін, І.Я. Носкова, М. Пейбро, М. Фрідмен, Г. Хоггарт, В.В. Шмельов та ряд інших. Незважаючи на досягнення вчених у валютно-фінансовій сфері поки що недостатньо уваги приділено оцінці дій монетарної влади в Україні, зокрема позицій Національного банку у сфері курсової політики та плану дій на середньо і довгострокову перспективу. Тому, питання щодо подальшого розвитку валютного ринку в Україні та впливу на нього центрального банку потребують подальших наукових досліджень та розробок.

Метою даної роботи є на основі узагальнення теоретичних доробок у сфері валютного регулювання і контролю запропонувати напрями вдосконалення валютного контролю та рекомендації щодо розвитку валютного ринку України.

Для досягнення поставленої мети передбачено постановку, формулювання і розв'язання наступних наукових і практичних завдань:

- узагальнити теоретико-методологічні підходи та розкрити економічну сутність категорії «валютний ринок» з погляду його функціонального призначення, інституційної побудови та організаційно-технічного забезпечення;
- проаналізувати особливості здійснення валютних операцій в умовах фінансово-економічної кризи та посткризовий період;
- дослідити сучасні тенденції світового валютного ринку
- проаналізувати динаміку та тенденцію розвитку валютного ринку;:
- виявити основні проблеми у функціонуванні валютного ринку України;
- виявити чинники, що впливають на діяльність на валютному ринку;

- узагальнити методичні підходи щодо прогнозування розвитку валютного ринку України

- запропонувати напрями вдосконалення валютного контролю в Україні розробити пропозиції щодо вдосконалення діяльності на валютному ринку України.

Об'єктом дослідження є процес функціонування валютного ринку України. *Предметом* дослідження виступає комплекс методичних розробок щодо регулювання валютного ринку Національним банком України.

Методологічною основою даної дипломної роботи є теоретичні напрацювання вітчизняної та світової економічної науки, концептуальні положення сучасної економічної теорії, праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, присвячені дослідженню проблем становлення та розвитку валютного ринку.

У процесі дослідження використовувалися наступні методи дослідження та аналізу економічних процесів: при обґрунтуванні категоріального апарату, зокрема, валютний ринок, валютний ризик та ін. – метод наукової абстракції, при дослідженні інструментів державного регулювання валютного ринку – діалектичний метод, при розгляді особливостей здійснення валютних операцій – методи аналізу та синтезу.

Інформаційну основу дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів; законодавчі та нормативні акти, які регулюють діяльність банків в Україні; звітні дані щодо діяльності українських банків; офіційні статистичні дані; матеріали Національного банку України; науково-методична література; матеріали періодичних видань.

Структура та обсяг випускної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У роботі розглянуто теоретичні аспекти валютного ринку, зроблено аналіз функціонування валютного ринку України та прогноз валютного курсу

на 2019 рік, також запропоновані шляхи вирішення проблем, що були виявлені в ході виконання випускної роботи.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади функціонування валютного ринку в Україні» розглянуто сутність, структурні елементи та учасники валютного ринку, а також сучасні тенденції світового валютного ринку.

У другому розділі «Аналіз функціонування валютного ринку в Україні» аналізується динаміка та тенденція розвитку валютного ринку в Україні, основні чинники, що впливають на валютний ринок та його основні проблеми.

У третьому розділі «Основні напрями розвитку валютного ринку» проведений прогноз валютного курсу на 2019 рік та запропоновано напрями вдосконалення функціонування валютного ринку України.

ВИСНОВОК

Підсумувавши вище сказане, можна стверджувати, що валютний ринок є особливим ринком, на якому здійснюється купівля, продаж та обмін такого специфічного товару, як валюта, де у вигляді ціни виступає обмінний курс.

Основними складовими валютного ринку є об'єкти і суб'єкти, попит і пропозиція, ціна ринку, інфраструктура, комунікації. Валютний ринок є одним із найважливіших сегментів фінансового ринку, а отже ступінь його розвитку безпосередньо впливає на стан та розвиток економіки, і навпаки. На ньому здійснюються торговельні та неторговельні операції, операції по розміщенню та залученню іноземних коштів, міжнародних розрахунків тощо.

На валютному ринку встановлюється ціна певної валюти стосовно національної грошової одиниці, що дає змогу суб'єктам економіки вступати в ділові відносини, а спекулянтам, які здійснюють «гру» на ринку, отримувати відповідні фінансові результати.

Суб'єкти валютного ринку можуть здійснювати купівлю-продаж товарів та послуг в національній або іноземній валюті іншого суб'єкта з яким вони здійснили укладання угоди. Сучасний національний валютний ринок знаходиться у процесі становлення і остаточно ще не сформований, але його контури і основні тенденції виявляються достатньо безумовно.

Валютний ринок України організовується та регулюється НБУ. Він здійснює валютні інтервенції для стабілізації курсу національної грошової одиниці, регулює механізм курсоутворення, платіжний баланс, здійснює управління золотовалютними резервами, девальвацію та ревальвацію національної грошової одиниці, тощо. Валютні інтервенції є однією з причин зростання інфляції в країні, яка підриває стійкість гривні.

На даний момент часу, вони є неефективними, враховуючи сучасний стан економіки і недовіру учасників ринку до політики НБУ, отже при здійсненні валютної політики необхідно використовувати переваги від позитивного сальдо платіжного балансу. Динаміка міжнародних резервів була негативна і лише фінансування з міжнародних фінансових інститутів дало змогу оптимізувати їхній обсяг. Стан макроекономічної та політичної ситуації також впливає на стабільність валютного ринку.

Курс гривні щодо іноземної валюти складається під впливом багатьох факторів : стану платіжного та торговельного балансу, рівне реального ВВП, скорочення бюджетного дефіциту, обсягу валютних інтервенцій та валютних резервів, а також економічної та політичної ситуації, як у країні, так і у світі.

Поліпшення функціонування валютного ринку можна досягти шляхом: зменшення рівня доларизації економіки України, шляхом підвищення привабливості гривні; удосконалення механізмів ринкового регулювання; вдосконалення інфраструктури ринку з врахуванням міжнародної практики та запровадження нових видів міжнародних розрахунків; стимулювання експорту та забезпечення позитивного сальдо платіжного балансу; завершення конфлікту на сході України; забезпечення стабільності нормативної бази НБУ.

АНОТАЦІЯ

Черненко К.О., «Валютний ринок України: проблеми та перспективи розвитку»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Фінансовий та страховий менеджмент», Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2018 рік

Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У роботі розглядаються теоретичні засади функціонування валютного ринку та сучасні тенденції. Проаналізовано динаміка та тенденція розвитку валютного ринку в Україні. Запропоновано напрями вдосконалення функціонування валютного ринку України. Сформульовані основні наукові та аналітичні результати дослідження.

Ключові слова: валютний ринок, валютний курс, економіка, валютна політика, валютні операції, міжнародний ринок.

ANNOTATION

Chernenko KO, "Foreign Exchange Market in Ukraine: Problems and Prospects for Development",
qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the master's program "Financial and Insurance Management"
Odesa National Economic University, Odessa, 2018

The work consists of introduction, three chapters, conclusions, list of references and applications.

The article deals with the theoretical principles of functioning of the foreign exchange market and modern trends. The dynamics and trend of the development of the foreign exchange market in Ukraine are analyzed. The directions of improvement of functioning of the foreign exchange market of Ukraine are offered. The basic scientific and analytical results of the research are formulated.

Keywords: foreign exchange market, exchange rate, economy, currency policy, foreign exchange operations, international market.